

Prothesevoorlichting armamputatie of reductiedefect

Informatie

De Hoogstraat Orthopedietechniek
Rembrandtkade 10, 3583 TM Utrecht
030 258 1811
oth@dehoogstraat.nl
www.dehoogstraatorthopedietechniek.nl

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding	2
Wel of geen prothese?	3
Geen prothese	4
Wel een prothese	4
Welke prothese?	5
Lichamelijke factoren	5
Uw persoonlijke doelen	5
Activiteiten	6
Verschillende typen prothesen	7
Cosmetische prothese	7
Lichaamsbekrachtigde prothese	8
(Myo-)elektrische prothese	10
Specifieke informatie voor bovenarmamputatie en reductiedefecten van de bovenarm	11
Specifieke informatie voor bovenarmamputatie en reductiedefecten van de bovenarm	12
Prothesevoorbereiding	13
Prothesetraining	13
Vragen?	15

Inleiding

Om te overwegen of een prothese voor u een goede keuze is, is het van belang dat u een compleet beeld heeft van de mogelijkheden en beperkingen van een prothese.

Daarom heeft u een prothesevoorlichting gehad, waarin de verschillende aspecten die van invloed zijn op de prothesekeuze met u zijn doorgenomen. In deze folder kunt u alles nog eens rustig nalezen.

Wel of geen prothese?

De eerste stap is de overweging of u wel of geen prothese wilt. Om een juiste keuze te maken, kunt u zichzelf de volgende vragen stellen.

- ▶ Hoe belangrijk is het uiterlijk voor mij?
- ▶ Heeft de prothese een meerwaarde voor mij bij mijn dagelijkse activiteiten?
- ▶ Hoe verwacht ik me prettiger te voelen: met of zonder prothese? Verschilt dit nog per situatie of activiteit?
- ▶ Wordt mijn lichaam minder belast als ik een prothese gebruik?
- ▶ Wil ik aanpassingen gebruiken om mijn activiteiten te kunnen doen? De revalidatietechnicus maakt individuele aanpassingen.

Bij de keuze kan ook meespelen of het mogelijk is om een prothese goed te laten passen (te fitten). Hierover zal de orthopedisch instrumentmaker u

adviseren. Vaak is het mogelijk om de pasprothese uit

te proberen om te ervaren hoe het voelt om een prothese te dragen. Dit kan u helpen om een keuze te maken.

Geen prothese

- ▶ Geen extra gewicht.
- ▶ Meer bewegingsvrijheid.
- ▶ Vaker een asymmetrische houding bij activiteiten, waardoor kans op overbelastingsklachten van de andere arm en van de rug.

Wel een prothese

- ▶ Een prothese is een hulpmiddel en vervangt niet de mogelijkheden van een eigen hand.
- ▶ Een prothese heeft geen 'gevoel'.
- ▶ Je moet bij gebruik van een prothese altijd kijken naar wat je doet, om bijvoorbeeld te voorkomen dat je een voorwerp beschadigt door er te hard in te knijpen.
- ▶ Een prothese kan gebruikt worden om
 - ▶ spullen te dragen op de onderarm (bijvoorbeeld een handdoek),
 - ▶ voorwerpen te ondersteunen (bijvoorbeeld een dienblad),
 - ▶ te duwen (bijvoorbeeld een lade dichtdoen of een kastdeur),
 - ▶ iets tegen te houden of te fixeren (bijvoorbeeld papier tegenhouden bij schrijven).
- ▶ Een voorwerp op te pakken of vast te houden als de prothese een grijpfunctie heeft.

Welke prothese?

Als u het besluit heeft genomen vóór een prothese, is de volgende stap te onderzoeken welk type prothese het meest geschikt voor u is, want dat verschilt van persoon tot persoon. De keuze hangt af van lichamelijke factoren, van uw persoonlijke doelen en van de activiteiten die u met de prothese wilt kunnen ondernemen.

Lichamelijke factoren

- ▶ Een korte stomp of een stomp met benige uitsteeksels kan het fitten van een prothese bemoeilijken. De orthopedisch instrumentmaker zal u adviseren wat in uw specifieke situatie mogelijk is.
- ▶ De lichamelijke belastbaarheid van bijvoorbeeld de schouder of de rug kan van invloed zijn. De ene prothese is zwaarder dan de andere en u moet het extra gewicht van de prothese langere tijd zonder problemen kunnen dragen.
- ▶ Voor een myo-elektrische prothese is het nodig dat u de spiersignalen kunt leveren die nodig zijn om de prothese te bedienen. Als deze vraag aan de orde is zullen de spiersignalen gemeten worden.

Uw persoonlijke doelen

Wat verwacht u van de prothese? Ligt het accent met name op het uiterlijk, op het gebruik of op allebei? Wilt u een prothese omdat u zich daarmee prettiger

voelt als u op visite of naar feestjes gaat, of wilt u de prothese tijdens het klussen gebruiken?

Activiteiten

Bij het kiezen van het type prothese is het belangrijk uitgebreid te inventariseren waar u de prothese precies voor wilt gaan gebruiken. Uw ergotherapeut zal de activiteiten die u met de prothese wilt doen samen met u doornemen. Wilt u de prothese bij al uw dagelijkse activiteiten gaan gebruiken of alleen bij specifieke activiteiten? Hoeveel precisie en kracht zijn daarbij nodig? Verwacht u dat de prothese vuil wordt bij het gebruik?

Over het algemeen kan gesteld worden dat de prothese zal functioneren als ondersteunende hand voor uw andere hand.

Verschillende typen prothesen

Er bestaan verschillende typen prothesen met verschillende besturingssystemen. Hierna volgt een overzicht met de belangrijkste verschillen. De tekst is zowel van toepassing op onderarm- als bovenarmamputaties en reductiedefecten.

Cosmetische prothese

Een cosmetische prothese is een prothese zonder grijpfunctie.

- ▶ De prothesehand benadert de vorm van uw eigen hand.
- ▶ Licht in gewicht, tenzij er gekozen wordt voor een siliconenprothese.
- ▶ Geen grijpfunctie.
- ▶ Voorwerpen fixeren is beperkt mogelijk.
- ▶ Een cosmetische prothese is te leveren met een vaste of met een draaibare pols.
- ▶ Als u kiest voor een draaibare pols, dan bestaat de mogelijkheid om in plaats van de hand ook andere hulpmiddelen aan te koppelen, bijvoorbeeld een vork of een fitnesshulpmiddel

Lichaamsbekrachtigde prothese

Een lichaamsbekrachtigde prothese wordt aangestuurd door middel van een schouderbandage. Door bewegen van de schouder verlengt u een kabel waarmee de hand opent. Bij het ontspannen van de schouder sluit de hand.

- ▶ Besturing met schouderbandage.
- ▶ De besturing vergt enige oefening.
- ▶ Een nadeel kan zijn dat de banden over de huid schuren. Ook transpiratie kan irritatie van de huid veroorzaken.
- ▶ Bij strakke kleding zijn de bandage en de kabel onder de kleding zichtbaar.
- ▶ Enige kledingslijtage kan optreden door de kabel.
- ▶ Grijpfunctie.
- ▶ Draaibare pols.
- ▶ U kunt afwisselend een hand of een haak gebruiken.
 - ▶ De *hand* heeft een andere stand dan een eigen hand in rust. Tijdens de prothesevoorlichting heeft u dit verschil kunnen zien. De handschoen is kwetsbaar voor vuil en beschadiging.
 - ▶ De voordelen van de *haak* zijn dat deze tegen vuil kan, niet kwetsbaar is en het openen lichter gaat dan bij de hand. U ziet goed wat u pakt en er is een fijne greep mogelijk.

- ▶ U kunt diverse hulpstukken aan de prothese koppelen.
- ▶ U heeft de keuze om de hand/haak zelf met de bandage te openen of te sluiten.

(Myo-)elektrische prothese

Een myo-elektrische prothese stuurt door middel van spiersignalen een elektromotortje aan waardoor de hand opent of sluit.

Indien het niet mogelijk is om gebruik te maken van spiersignalen, kan een elektrische prothese aangestuurd worden door een schouderbandage met trekschakelaar.

- ▶ Zwaarder in gewicht dan de lichaamsbekrachtigde prothese.
- ▶ Besturing middels spiersignalen (elektroden op de spier).
- ▶ De hand kan verder openen dan de lichaamsbekrachtigde hand, waardoor je grotere voorwerpen kunt pakken.
- ▶ Er bestaan meerdere handen, waarbij er verschillen zijn in de beweeglijkheid van de vingers en in de grijpfunctie.
- ▶ Handschoen moet intact zijn bij gebruik van water (bijvoorbeeld afwassen).
- ▶ De handschoen is gevoelig voor vuil en beschadiging.
- ▶ Draaibare pols.
- ▶ De mogelijkheid bestaat dat er een storing in de elektronica optreedt, waardoor reparatie nodig is.
- ▶ De batterij is zichtbaar als verdikking op de onderarm of bovenarm, afhankelijk van het niveau van de amputatie.
- ▶ Grotere knijpkracht met hand of haak.
- ▶ De hand heeft een andere stand dan een eigen hand in rust. Tijdens de prothesevoorlichting heeft u dit verschil kunnen zien.

- ▶ De voordelen van de haak zijn dat deze tegen vuil kan, niet kwetsbaar is, en dat er een stevigere greep mogelijk is en ook kleine voorwerpen vastgehouden kunnen worden. De haak opent verder dan de hand en je ziet goed wat je pakt.

Specifieke informatie voor bovenarmamputatie en reductiedefecten van de bovenarm

Bij een bovenarmamputatie of reductiedefect moet u ook nog een keuze maken uit verschillende besturingsmechanismen voor de elleboog (buigen en strekken). Er zijn verschillende mogelijkheden:

- ▶ **Passief**
Het elleboogscharnier wordt bediend met de andere hand.
- ▶ **Lichaamsbekrachtigd**
De aansturing van de elleboog vindt plaats via een schouderbandage. Door bewegen van de schouder vergrendelt u het mechanisme waardoor de elleboog in een bepaalde positie blijft.
- ▶ **Elektrisch met schakelaar**
Met een trekschakelaar in de schouderbandage wordt de elleboog aangestuurd.
- ▶ **Myo-elektrisch**
Een myo-elektrische elleboog stuurt door middel van spiersignalen een elektromotortje aan waardoor de elleboog wordt gebogen en gestrekt.

Een combinatie van verschillende systemen in één prothese is mogelijk, bijvoorbeeld een myo-elektrische hand met een passieve elleboog. De instrumentmaker zal u informeren over de mogelijkheden.

Prothesevoorbereiding

Als u kiest voor een prothese zullen de werkgroepleden inventariseren wat nodig is voor een goede voorbereiding. Het is bijvoorbeeld belangrijk dat de omvang van de stomp niet meer verandert als we eenmaal beginnen met het aanmeten van een prothese. Dit kan worden bereikt door de stomp te zwachtelen of door een liner (een soort zachte koker) over de stomp te dragen. Om de huid klaar te maken voor het dragen van een prothese, is het soms nodig om littekens te behandelen of de stomp te harden.

Ook als u voor een prothese kiest is het belangrijk dat u zich zonder prothese kan redden. Hiervoor krijgt u eenhandigheidstraining.

Prothesetraining

Als u kiest voor een prothese krijgt u prothesetraining om te leren de prothese te gebruiken. Het is belangrijk dat het gebruiken van de prothese bij dagelijkse activiteiten onderdeel wordt van een zo normaal mogelijk bewegingspatroon. De training is heel praktisch gericht en vraagt uw inzet om thuis toe te passen wat u bij De Hoogstraat leert. Hoe lang de periode van prothesetraining in beslag neemt, hangt deels af van het type prothese, maar ook van de tijd die u nodig heeft om uzelf nieuwe vaardigheden eigen te maken. Wel kan worden gesteld dat de trainingen met een lichaamsbekrachtigde en een myo-elektrische prothese doorgaans langer duren dan de training met een cosmetische prothese.

In overleg met u bekijken we of de prothesetraining bij De Hoogstraat plaatsvindt of in een ander centrum. Dit is onder andere afhankelijk van uw woonplaats.

Vragen?

De verwachtingen die iemand vooraf van de prothese heeft, zijn van grote invloed op het uiteindelijke gebruik van de prothese. We doen dan ook ons uiterste best om een zo volledig mogelijk beeld te schetsen van de mogelijkheden en de beperkingen van een prothese. Hopelijk hebben de prothesevoorlichting en deze folder hieraan bijgedragen. Neem voor uzelf de tijd om een goede afweging te maken.

Afhankelijk van uw vraag kunt u contact opnemen met één van de therapeuten, de revalidatiearts of de orthopedisch technoloog.

- ▶ Ingrid Roeling, ergotherapeut
030 256 1204 / i.roeling@dehoogstraat.nl
- ▶ Marieke Harmer-Bosgoed, ergotherapeut
030 256 1204 / m.harmer@dehoogstraat.nl
- ▶ José Lieshout, fysiotherapeut
030 256 1232 / j.lieshout@dehoogstraat.nl
- ▶ Dhr. Brouwers, revalidatiearts
030 256 1294 /
- ▶ Nico Kamp, orthopedisch technoloog
030 258 1811 / n.kamp@dehoogstraat.nl
- ▶ Femke de Backer, orthopedisch technoloog
030 258 1811 / f.d.backer@dehoogstraat.nl
- ▶ Ellen Tieben, revalidatietechnicus
030 256 1419 / e.tieben@dehoogstraat.nl

Tekst: José Lieshout en Ingrid Roeling,
Hand- en armwerkgroep volwassenen (HWV)
Datum: juli 2012

Heeft u wijzigingen of aanvullingen op deze folder? Dan kunt u contact opnemen met de afdeling communicatie & marketing, 030 256 1391 of communicatie@dehoogstraat.nl.

Deze folder is verkrijgbaar bij de bibliotheek, via bibliotheek@dehoogstraat.nl of te downloaden van www.dehoogstraat.nl.

Fragment gedicht '*Dat dit*' op de achterzijde.
Dit gedicht schreef zanger en dichter Huub van der Lubbe over revalidatie.
Fotograaf Bob Bronshoff maakte er foto's bij en vormgever Koos Glasbeek voegde woord en beeld samen. Het kunstwerk hangt in de gang tussen de orthopedietechniek en het revalidatiecentrum.

*Wat vergt het dan
aan sjoeren en doordouwen
trekken trainen moed en tranen*

*om straks vanuit het verder dan niets
te gaan staan zitten liggen hurken
bukken buigen lopen springen
als iedereen en vroeger
weer rennen dansen
en wie weet wervelen op de lange duur?*

De Hoogstraat Revalidatie

Rembrandtkade 10

3583 TM Utrecht

T 030 256 1211

www.dehoogstraat.nl

info@dehoogstraat.nl

[@dehoogstraat](https://twitter.com/dehoogstraat)

kom verder